

Instrumenty i skutki przeciwdziałania nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

Otwarty projekt badawczy CARS

Założenia.

I. Założenia „otwartego projektu badawczego”

1. W rezultacie długotrwałego procesu legislacyjnego, w dniu 15 grudnia 2016 r. Sejm VIII. kadencji uchwalił **ustawę o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi** (Dz. U. z 11.01.2017, poz. 671).

2. Wokół ustawy, która wejdzie w życie 12 lipca 2017 r., toczy się **bardzo ożywiona dyskusja**. Organizowane są – przez kancelarie prawnicze, wydawnictwa – liczne konferencje, w których udział biorą przede wszystkim praktycy (praktycy kancelaryjni i in-house, przedstawiciele producentów i handlowcy). Także środowiska akademickie (głównie prawnicze) podjęły wyzwanie interpretowania ustawy (np. prof. Konrad Kohutek przygotował już komentarz do ustawy dla Woltersa, a dla Becka komentarz do ustawy przygotowują – blisko współpracujące z CARS – prof. Monika Namysłowska i prof. Anna Piszcz). Na problematyce przeciwdziałania wykorzystywaniu przewagi kontraktowej koncentrować się będzie także siódmy tegoroczny zeszyt iKAR-a, redagowany przez dr. Macieja Bernatta, sekretarza naukowego CARS.

3. W celu poddania tej problematyki refleksji naukowej w CARS zrodziła się **inicjatywa uruchomienia ciągłych i szeroko zakrojonych badań naukowych**, których wyniki nie tylko służyłyby praktyce stosowania tej ustawy, ale także wniosły swój wkład w rozwój nauk o ochronie konkurencji i konsumentów oraz zwalczania nieuczciwej konkurencji zarówno na drodze prywatno-, jak i publicznoprawnej.

4. Niektóre dotychczasowe doświadczenia CARS w zakresie organizacji prac badawczych i przygotowywania ekspertyz naukowych oraz ogromne możliwości, jakie daje

współcześnie Internet, pozwalają zaproponować w tym przypadku innowacyjną formułę **tw. otwartego projektu badawczego**, której dwie wiodące cechy to:

- wielość form prezentacji dorobku badawczego oraz
- możliwość udziału w projekcie każdego zainteresowanego badacza.

5. CARS – kierownictwo projektu (na dzień dzisiejszy – T. Skoczny, D. Wolski) będzie koordynowało działania składające się na realizację projektu oraz – wszędzie tam, gdzie będzie to konieczne i możliwe – wspierało (także finansowo) produkty i eventy, będące ich rezultatami.

6. Poniższe propozycje mają charakter wyjściowy, ale zostały już wstępnie uzgodnione z niektórymi uczestnikami projektu.

II. Indywidualne i zespołowe projekty badawcze osób afiliowanych przy CARS oraz jego bliskich i dalszych współpracowników akademickich

1. CARS zaprasza do współpracy w tym otwartym projekcie badawczym **pracowników naukowych oraz doktorantów, a także praktyków** (prawników z kancelarii lub firm, konsultantów gospodarczych, pracowników urzędów administracyjnych itp.), którzy już prowadzą prace badawcze lub zamierzają podjąć badania analizujące – metodami naukowymi – istotę i skutki przeciwdziałania nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Zgodnie z zasadami funkcjonowania CARS prawa autorskie do wyników tych badań (raportów) pozostają po stronie samych badaczy (i/lub ich jednostek macierzystych) i mogą być przenoszone wyłącznie umownie.

2. Rezultaty indywidualnych projektów badawczych, które ich twórcy zechcą afiliować w niniejszym projekcie badawczym i które mogą być np. publikowane lub upubliczniane w inny sposób (np. w formie referatu), mają **pierwszeństwo** w przypadku ich przedłożenia:

- jako referatu (wystąpienia panelowego) w ramach organizowanych przez CARS konferencji, seminariów itp. Eventów;
- do publikacji w formie artykułu naukowego (recenzowanego) lub innego tekstu w wydawanych przez CARS czasopismach naukowych – międzynarodowym *Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies* (YARS) oraz krajowym *internetowym Kwartalniku Antymonopolowym i Regulacyjnym* (iKAR) – na zasadach określonych na stronach internetowych www.yars.wz.uw.edu.pl lub www.ikar.wz.uw.edu.pl ;

- do publikacji w formie elektronicznego *CARS Working Papers* – całkowicie na koszt CARS; na zasadach indywidualnie ustalonych możliwa jest także ich publikacja papierowa;
- do publikacji w serii „Podręczniki i Monografie CARS”, na zasadach każdorazowo uzgodnionych.

3. Wyniki zespołowych badań naukowych, prowadzonych w ramach CARS, ale także poza nim, mogą być publikowane w serii „Podręczniki i Monografie CARS”, także w formie monografii zbiorowej (wieloosobowej), tj. takiej w której jest więcej niż trzech autorów (autorzy otrzymują tu tylko kilka punktów – im autorów jest mniej, tym więcej dostają punktów, ale za to mają do napisania tylko jeden rozdział).

4. Gdyby udało się znaleźć młodego prawnika, który byłby gotów prowadzić tzw. bloga dot. tej ustawy, to warto byłoby udostępnić mu strony CARS.

III. Jednodniowe seminarium naukowe CARS – „Ustawa o przewadze kontraktowej – wykładnia i stosowanie, największe wyzwania”

1. W ramach niniejszego projektu CARS zorganizuje jednodniowe seminarium naukowe, w ramach którego dyskusji poddane zostaną pierwsze rezultaty indywidualnych badań nad zasadniczymi elementami stworzonego przez ustawę wzorca prawnego przeciwdziałania nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.

2. Seminarium skoncentrowałoby się na dyskusji wokół następujących tematów:

- elementy prywatno-prawne w ustawie (pojęcie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej, itp.); moderatorem dotyczącego ich panelu byłby dr Dominik Wolski;
- elementy publiczno-prawne (rola organu ochrony konkurencji, kary, itd.); moderatorem dotyczącego ich panelu byłby dr hab. Cezary Banasiński;
- procedura (postępowanie przed Prezesem UOKiK, zasady postępowania, gwarancje procesowe, itd.); moderatorem dotyczącego ich panelu byłby dr Maciej Bernatt.

3. Seminarium to należałoby zorganizować jeszcze w końcu 2017 r.; kierownictwo projektu proponuje **przełom listopada i grudnia**. Żeby się to udało, o wystąpienia w tych panelach zwrócimy się w pierwszej kolejności także do osób współpracujących z CARS, które prowadzą już badania lub przygotowują publikacje w tym zakresie (np. K. Kohutek, M. Namysłowska, A. Piszcz), a także np. do Adama Jassera, prof. Pawła Podreckiego, dr Anety Wiewiórowskiej (aktualnie na Uniwersytecie w Osnabrück), wybranych sędziów (np. SSO Tomasz Szanciło) czy prawników-praktyków.

4. Uczestnikami panelu powinni być także autorzy artykułów złożonych do iKAR 7/2017.

IV. Monografia naukowa pt. *Przeciwdziałanie nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi*. [z ew. dodaniem do dodatkowego elementu tytułu]

1. Kierownictwo projektu uważa za ze wszech miar cenną inicjatywę przygotowania i opublikowania monografii naukowej np. wybranych problemów prawa i praktyki przeciwdziałania nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Najlepiej byłoby, gdyby była to monografia max. trzech autorów, którzy – jeżeli praca nie jest podzielona na rozdziały autorskie, czyli wszyscy trzej są autorami całości – uzyskaliby za nią po 25 pkt. Na dzień dzisiejszy zainteresowani taką publikacją są C. Banasiński, D. Wolski i A. Piszcz.

2. Oczywiście autorzy ci zechcą zapewne wydać tę monografię w którymś z wydawnictw profesjonalnych. Jeżeli nie, albo gdyby okazało się to niemożliwe, CARS oferuje możliwość jej publikację w serii „Podręczniki i Monografie CARS”.

V. Badania porównawcze

1. W związku z wejściem w życie w ostatnim okresie podobnym regulacji prawnych dotyczących łańcucha dostaw żywności w państwach ościennych, takich jak m.in. Słowacja, Czechy czy Rumunia, kierownictwo projektu zamierza uruchomić badania porównawcze w tym zakresie w ramach sieci CRANE (**C**ompetition and **R**egulation. **A**cademic **N**etwork. **E**urope) (zob. www.cars.wz.uw.edu.pl/współpraca...), a więc objąć nimi przede wszystkim kraje Europy Środkowej i Wschodniej. Możemy tu wykorzystać doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji porównawczego projektu badawczego dot. tzw. *private enforcement* (Supraśl 1 i Supraśl 2) oraz w ramach przygotowywania Ekspertyzy naukowej CARS dotyczącej oceny nowelizacji rumuńskiej ustawy nr 321/2009 w sprawie sprzedaży produktów żywnościowych z punktu widzenia jej zgodności z prawem Unii Europejskiej oraz w świetle doświadczeń polskich (2016) (zob. www.cars.wz.uw.edu.pl/ekspertyzy...).

2. Projekt ten powinien być zbudowany na wzorze projektu Supraśl 2, tj. obejmować:
a) raporty krajowe dot. zakresu, przedmiotu i najważniejszych postanowień krajowych regulacji prawnych i pierwszych doświadczeń ich stosowania; raporty te powinny

przygotować zaproszeni do udziału w projekcie akademicy z państw Europy Środkowej i Wschodniej; CARS opublikowałby te raporty w serii „Podręczniki i Monografie CARS”;

b) międzynarodową konferencję naukową, w ramach której dyskutowane byłyby kwestie relacji między tymi regulacjami a (a) podstawowym ustawodawstwem z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów oraz zwalczania nieuczciwej konkurencji (b) oraz prawem UE; do udziału w konferencji zostaliby zaproszeni także przedstawiciele instytucji europejskich, które do tej pory zajmowały się tą problematyką (Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego);

c) publikację referatów pokonferencyjnych w formie książki lub zeszytu naszego periodyku Yearbook of Antitrust and Regulatory Studies.

3. Adam Jasser i Monika Namysłowska są gotowi podjąć się kierowania pracami badawczymi w tym zakresie; Wydział Prawa Uniwersytetu Łódzkiego (Katedra Prawa Europejskiego Prywatnego) i CARS byłiby organizatorami ww. konferencji naukowej.

Prof. dr hab. Tadeusz Skoczny

Dr Dominik Wolski

Warszawa, 31.05.2017 r.